

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060202

DOM
2020-06-11
Stockholm

Mål nr
P 4383-19

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2019-03-25 i mål nr P 6577-18, se bilaga A

PARTER

Klagande

1. BP

2. ER

3. CS

Motpart

Örebro kommun

Övriga parter

1. EJB Fastighet AB, 559063-3094

2. Hagvidson AB, 559081-6038

SAKEN

Detaljplan för fastigheten XX m.fl. (Ekeby-Almby) i Örebro kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandena.

Dok.Id 1597948

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

BP, ER och **CS** har yrkat att kommunens beslut att anta detaljplan för fastigheten Örebro XX m.fl. i Örebro kommun ska upp-hävas. De har till stöd för sin talan anfört i huvudsak detsamma som i mark- och miljö-domstolen samt kommit in med viss kompletterande utredning, bl.a. rörande kommun-ens kontakter med Trafikverket.

Örebro kommun har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

Kommunen, som inte yttrade sig i mark- och miljödomstolen, har anfört bland annat följande:

Trafiksäkerheten har varit en viktig fråga under planarbetet varför Trafikverket, som är väghållare för Gamla Hjälmarvägen, tidigt involverats i processen. Av planhandlingarna framgår kommunens bedömning av nödvändiga åtgärder för att säkerställa planens lämplighet utifrån ett trafiksäkerhetsperspektiv. Gång- och cykelpassagen över Gamla Hjälmarvägen har placerats västerut, i höjd med Karpvägen, enligt önskemål från Trafikverket. Det föreligger inte något hinder att fastställa detaljplanen trots att Trafikverket ännu inte gett tillstånd för gång- och cykelpassagen. Någon separat trafikutredning har inte tagits fram under planarbetet men trafikfrågan har utretts och förutsättningar, avvägningar samt föreslagna åtgärder framgår av planhandlingarna.

Den uppskattade trafikmängden om 290 fordon/dygn VDT som förskolan bedöms alstra avser all trafik och inkluderar sålunda föräldrars resor, personalresor och leveranser. Bullerutredningen som redovisas i planbeskrivningen visar att buller inte är en kritisk fråga i den aktuella planen. Länsbuss 721 passerar förskolan med relativt täturer vid tidpunkter när barnen ska lämnas och hämtas. Detta är positivt eftersom det möjliggör för föräldrar att lämna bilen hemma och istället gå eller cykla till förskolan för att därefter ta bussen till arbetet. Det råder sedan tidigare enskilt huvudmannaskap i enlighet med tidigare antagna detaljplaner för alla allmänna platser i Ekeby-Almby. Med hänsyn härtill och till övriga förutsättningar i målet är det inte lämpligt att, för den förhållandevis begränsade ytan av allmän plats i den nu aktuella planen, bestämma om kommunalt huvudmannaskap.

Kommunen har i Mark- och miljööverdomstolen kommit in med viss kompletterande utredning.

EJB Fastighet AB, ägare till fastigheten XX och **Hagvidson AB**, exploatör, har beretts tillfälle att yttra sig men har inte hörts av.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen instämmer i den bedömning som mark- och miljödomstolen har gjort. Överklagandena ska därför avslås.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Karin Wistrand, tekniska rådet Börje Nordström, hovrättsrådet Christina Ericson, referent, och tf. hovrättsassessorn Hannah Grahn.

Föredragande har varit Carlos Leal.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2019-03-25
meddelad i
Nacka

Mål nr P 6577-18

PARTER

Klagande

1. BP

2. ER

3. CS

4. JV

Motpart

Örebro kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Örebro kommuns beslut 2018-08-31 i ärende nr BN 258/2016, se [bilaga 1](#)

SAKEN

Detaljplan för fastigheten Örebro XX m.fl.

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

Byggnadsnämnden i Örebro kommun (kommunen) beslutade den 31 augusti 2018 att anta detaljplan för fastigheten Örebro XX med flera. Planens syfte är att möjliggöra en förskola på fastigheten XX. BP, ER, CS och JV har överklagat kommunens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

BP, ER, CS och **JV** har yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva kommunens beslut att anta detaljplan för fastigheten Örebro XX m.fl. i Örebro kommun.

GRUNDER M.M.

BP och **ER** har anfört i huvudsak följande till stöd för sin talan. Där är mycket olämpligt att placera en förskola på fastigheten. Kommunen har helt valt att strunta i miljöpåverkan. Kommunen har medvetet brustit i att bifoga all information i sitt första utskick vilket de är skyldiga att göra när antalet berörda inte är så många. Detta har resulterat i att berörda inte har agerat. Flera berörda har inte uppfattat att synpunkter skulle lämnas in igen. Dessutom har utskick gjorts mitt under sommaren och semesterperioder vilket säkert också har gjort att några missat att skicka in sina synpunkter igen.

Den senaste trafikmätningen är gjord 2007 vilket innebär att antalet fordon bygger på en ren gissning. Det finns ingen analys vad gäller buller från ökad trafik och barn. En ökad ljudnivå medför en olägenhet för boende i befintliga fastigheter i anslutning till XX. Man kan inte garantera säkerheten för barn med föräldrar som går eller cyklar till förskolan och man räknar med att antalet som går och cyklar ökar. Stensoppsvägen har enligt uppgift i handlingarna en lutning på 11 procent och kan vara mycket hal vintertid.

Förskolan kommer att alstra ökad biltrafik under rusningstid vilket i hög grad påverkar de kringboende med buller och utsläpp. Gamla Hjälmärvägen är dessutom smal, krokig och på vissa ställen även backig varför det råder omkörningsförbud längs hela vägen sedan tidigare. Vägen har obefintliga vägrenar och branta kanter där trafikanterna skyddas av balkar där det är som brantast.

De frågar sig hur man gör utemiljön säker och tillgänglig med varierande topografi på förskolans område. Det är olämpligt att förlägga största delen av planerad lekyta för barnen mot söder, då det är allmänt känt att barn ska skyddas från sol. Det saknas underlag för hur många parkeringsplatser som behövs till personal. Det finns i motsats till vad kommunen påstått inget tillgängligt utflyktsmål i närområdet till förskolan. Hela samrådsförfarandet känns förhandsbestämt och det känns inte som att kommunen tagit deras synpunkter på allvar. Det finns lämpligare fastigheter för skoländamål i befintlig detaljplan.

De vill därutöver påpeka följande uppenbara brister som genomsyrar handläggningen av detta ärende.

1. Att en ny detaljplan avseende fastigheten XX skulle antas var förutbestämt med positivt planbesked till exploatören redan den 26 april 2016, dvs. innan exploatören förvärvade fastigheten den 29 juli 2016.
2. I Trafikverkets återkoppling anges att Trafikverket är kritiskt till att det går att hitta en bra trafiksäker lösning. Ytan för avlämning och hämtning behöver vara dimensionerad för det antal barn som förskolan möjliggör, så att det inte finns risk för köbildning ut på Gamla Hjälmärvägen. Inga fartdämpande åtgärder eller hinder på Gamla Hjälmärvägen kommer att godkännas, såsom chikaner vid gc-övergång. Infarten är belägen i en kurva med skymd sikt åt båda hållen.
3. Det saknas planering för utrymning.
4. Alla deras farhågor och kommentarer från samtliga närboende "viftas bort" av kommunen trots att kommunen i sin egen konsekvensanalys pekat på samma saker.

5. Bygglovshandlingar föreligger, dock med skillnaden att det enligt denna anges att det får vara max 20 barn per avdelning med fyra avdelningar. Beräknad personal; 13,1. I handlingar som skickats ut till dem som berörda anges 70 barn på fyra avdelningar. Om det är tänkt att finnas 10 st extra barn som ska lämnas och hämtas ökar trycket, mer trafik, mer buller, ytterligare barn som ska leka utomhus. I lovhandlingarna anges dessutom att tomtytan är cirka 3 500 kvm och inte 4 075 kvm.
6. Märkliga kommentar från handläggare på stadsbyggnadskontoret som bekräftar "magkänslan" av att det här är bråttom då fastighetsägaren är angelägen att komma igång snarast.
7. Det är mycket märkligt att kommunen trots allt driver detta vidare till antagande i byggnadsnämnden i augusti, men de har ju redan för drygt ett år sedan meddelat att de är positiva.

CS har till stöd för sin talan anfört att förskolan planeras på en tomt som är olämplig för förskola.

JV har anfört i huvudsak följande till stöd för sin talan. Att bygga en förskola på aktuell tomt är förkastligt då den ligger sämst till i trafiksynpunkt, där vägen är smal och inte går att bredda och sikten är dålig. Med plats för 70 barn plus personal på förskolan så kommer trafiken att öka betydligt morgon och kväll med lämning och hämtning då det är som mest trafik med boende som ska till och från arbeten.

DOMSKÄL

Utgångspunkter för domstolens prövning

Det är en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten inom kommunen (1 kap. 2 § plan- och bygglagen [2010:900], PBL). Kommunen ska vid planläggning beakta både enskilda och allmänna intressen (2 kap. 1 § PBL). Vid planläggning ska vidare bebyggelse och byggnadsverk utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till bl.a. stads- och

landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan, samt trafikförsörjning och behovet av en god trafikmiljö (2 kap. 6 § PBL). Som en allmän princip gäller att det av en detaljplan ska framgå att åtgärder för att tillgodose de olika behov som den genererar kan genomföras (jfr MÖD 2017:15). Planläggning får inte ske så att den avsedda användningen enligt planen kan medföra en betydande olägenhet för omgivningen (2 kap. 9 § PBL).

Vid överprövning av en kommuns beslut att anta en detaljplan ska domstolen endast pröva om det överklagade beslutet strider mot någon rättsregel på det sätt som klaganden har angett eller som framgår av omständigheterna. Om domstolen finner att beslutet strider mot en rättsregel ska beslutet upphävas i sin helhet. Delvis upphävande eller ändringar får endast göras om kommunen har medgett det eller om det är fråga om ändringar av ringa betydelse (13 kap. 17 § PBL). Kommunen har alltså stort utrymme att själv avgöra hur marken ska disponeras och hur miljön ska utformas i den egna kommunen och kommunens lämplighetsbedömningar väger tungt vid en överprövning. Överprövningen består av en kontroll av om kommunens beslut ryms inom det handlingsutrymme som kommunen har enligt bestämmelserna i plan- och bygglagen och de krav som finns på beslutsunderlag och beredningsförfarande.

Länsstyrelsen ska, efter att den fått ett meddelande om att en kommun beslutat att anta, ändra eller upphäva en detaljplan, besluta om den ska överpröva beslutet att anta planen. En överprövning ska göras bl.a. om beslutet kan antas innebära att en bebyggelse blir olämplig med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet (se 11 kap. 10 § andra stycket 5 PBL). Att länsstyrelsen bedömt planen som godtagbar i en fråga som länsstyrelsen ska bevaka som regional planmyndighet innebär i många fall att det inte finns skäl för domstolen att frångå den bedömningen. Det finns dock inget som hindrar att domstolen gör en annan bedömning (se MÖD 2014:12 och MÖD 2016:13).

Mark- och miljödomstolens bedömning

Klagandena i målet har bland annat framfört att den aktuella planen ska hävas på den grunden att planen inte kan genomföras på ett trafiksäkert sätt.

Vad avser trafiklösningen framgår det av planbeskrivningen att den befintliga in- och utfarten från XX till Gamla Hjälmarevägen ska tas bort och att förskolan istället kommer att angöras från Stensoppsvägen. Det framgår vidare att denna trafiklösning diskuterats med Trafikverket, som är väghållare för Gamla Hjälmarevägen, och bedömts vara den mest lämpliga. Vidare framgår att in- och utfarten ska uppfylla Trafikverkets krav vad gäller bredd, bärighet, viloplan och siktlinjer. Stensoppsvägen föreslås också göras om till gång- och cykelväg parallellt med förskolan då den pga. av vägens låga standard och lutning inte bedöms vara lämplig för biltrafik till och från förskolan.

Av planbeskrivningen framgår vidare att en tillgänglighetsanpassad gång- och cykelpassage med refug föreslås över Gamla Hjälmarevägen i höjd med Karpvägen, samt att det för att hastighetssäkra denna passage är önskvärt att få till någon form av farthinder eller avsmalning av vägen. Vidare att hastighetsdämpande åtgärder behöver ske i dialog Trafikverket. Av Trafikverkets yttranden under planprocessen framgår att Trafikverket och kommunen är överens om att gång- och cykelpassagen över Gamla Hjälmarevägen ska utföras.

Mark- och miljödomstolen bedömer att kravet på trafiksäkerhet, genom de åtgärder som framgår av planhandlingarna, får anses vara uppfyllt.

Mark- och miljödomstolen konstaterar vidare att länsstyrelsen den 5 september 2018 har beslutat att kommunens antagandebeslut inte ska prövas enligt 11 kap. 10 § PBL. Detta innebär att länsstyrelsen inte funnit anledning att befara att planen är olämplig med hänsyn till de boendes och övrigas hälsa eller säkerhet eller risken för olyckor. Domstolen finner inte skäl att frångå den bedömning som länsstyrelsen har gjort, då det enligt domstolen saknas anledning att betvivla riktigheten av de utredningar som ligger till grund för kommunens

ställningstaganden. Vad klagandena har anfört om förändrad trafikmiljö, ökat buller samt ökade utsläpp utgör alltså inte skäl att upphäva kommunens beslut.

Mark- och miljödomstolen bedömer vidare att kommunen har handlagt aktuellt planärende på ett formellt riktigt sätt och hållit sig inom det handlingsutrymme som kommunen har vid detaljplaneläggning. Det som klagandena har anfört utgör, vid en avvägning mellan klagandenas enskilda intressen och de intressen som planen syftar till att tillgodose, inte tillräckliga skäl för att upphäva antagandebeslutet. Ett genomförande av detaljplanen kan vidare inte anses medföra sådana olägenheter för klagandena att beslutet om detaljplanen ska upphävas. Mot denna bakgrund, och då det inte heller i övrigt framkommit skäl att upphäva antagandebeslutet, ska överklagandena avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 15 april 2019. Prövningstillstånd krävs.

Peter Winge

Ewa Andrén Holst

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Peter Winge, ordförande, och tekniska rådet Ewa Andrén Holst. Föredragande har varit beredningsjuristen Erik Staffefeldt.